

Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej

28-29 marca 2022 r.
Brdo pri Kranju

Konkluzje Prezydencji

Uwagi wstępne

W dniach 28-29 marca 2022 r. w Brdo pri Kranju odbyła się Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, w której wzięli udział przewodniczący lub ich przedstawiciele z 34 parlamentów/izb z 24 państw członkowskich oraz przewodnicząca Parlamentu Europejskiego Roberta Metsola. Uczestniczyli w niej również przewodniczący lub ich przedstawiciele z 2 krajów kandydujących do UE; kolejne 4 kraje wzięły udział w spotkaniu w charakterze obserwatorów. Specjalne wystąpienie za pośrednictwem łącza wideo wygłosił Rusłan Stefańczuk, przewodniczący Rady Najwyższej Ukrainy. Konferencji przewodniczyli Igor Zorčič, przewodniczący Zgromadzenia Państwowego Republiki Słowenii, oraz Alojz Kovšca, przewodniczący Rady Państwowej Republiki Słowenii.

Przywołując punkt 5.1 Wytocznych Sztokholmskich, uznaje się, że ze względu na swoją pozycję konstytucyjną niektóre parlamenty i izby nie mogą bezpośrednio wiązać się z konkretnymi oświadczeniami politycznymi, a zatem nie powinny być postrzegane jako wskazujące na szczególne poparcie dla wszystkich sekcji. Niemniej jednak, w imieniu swoich parlamentów i izb, uznają one znaczenie poruszonych kwestii oraz intencje kolegów proponujących określone rozwiązania.

Konferencja została podzielona na dwie sesje:

- I. Rola parlamentów w polityce sytuacji nadzwyczajnych – budowanie odporności demokratycznych rządów
- II. Unia Europejska jako gwarant stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu w regionie (i poza nim)

W czasie, gdy Europa wciąż dochodzi do siebie po skutkach pandemii wirusa COVID-19, Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej odbywa się w kolejnym krytycznym momencie, gdy europejskie wartości, jedność i solidarność są wystawione na próbę przez godną ubolewania rosyjską agresję na Ukrainie. Wyrażając uznanie dla zdecydowanego odzewu na inicjatywę parlamentów UE odnośnie przyłączenia się do kampanii #WeRemember (Pamiętamy) Światowego Kongresu Żydów i UNESCO na rzecz upamiętnienia ofiar Shoah, która została zatwierdzona na konferencji w 2021 r. podczas prezydencji niemieckiej, przewodniczący podkreślają potrzebę ratowania ludzkości przed plagą wojny i potwierdzają zaangażowanie swoich parlamentów w promowanie praw podstawowych, godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości i praworządności.

W sprawie wojny w Ukrainie

1. Przewodniczący przyznają, że niniejsza Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej odbywa się w szczególnym kontekście najpoważniejszego od II wojny światowej kryzysu bezpieczeństwa w Europie. Odnotowują, że siedem państw członkowskich UE bezpośrednio sąsiaduje z Federacją Rosyjską i zaatakowaną Ukrainą, oraz że rosyjskie rakiety wylądowały już zaledwie kilka kilometrów od wschodniej granicy UE. Przewodniczący podkreślają, że rosyjska agresja na Ukrainę, która trwa już ponad miesiąc, wymaga zdecydowanego i bezprecedensowego działania Europy, ponieważ w zasadniczy sposób zagraża ona stabilności, pokojowi, bezpieczeństwu i dobrobytowi gospodarczemu obywateli żyjących pokojowo w Europie i poza nią. Przewodniczący podkreślają, że walka narodu ukraińskiego nie jest tylko jego własną walką, ale także walką w imieniu całej wspólnoty wolnych narodów i walką w obronie podstawowych wartości, na których opiera się Unia Europejska i cały demokratyczny świat.
2. Zważywszy na powyższe, przewodniczący z całą stanowczością potępiają agresję militarną Rosji przeciwko niepodległej Ukrainie, podkreślając, że stanowi ona rażące naruszenie podstawowych zasad prawa międzynarodowego, Karty Narodów Zjednoczonych, Aktu końcowego z Helsinek oraz wielu innych instrumentów regulujących relacje między państwami. Przewodniczący potwierdzają swoje bezwarunkowe poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. Jednostronne uznanie niepodległości ukraińskich obwodów ługańskiego i donieckiego jest niezgodne z podstawowymi zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, a zatem jest nieważne. W związku z tym przewodniczący wzywają Federację Rosyjską do natychmiastowego i trwałego odwołania decyzji w tej sprawie. Jednocześnie atak na Ukrainę stanowi atak na porządek międzynarodowy oparty na demokratycznych wartościach, rządach prawa, poszanowaniu praw człowieka oraz na podstawowe wartości, na których zbudowano Unię Europejską oraz pokojowe współistnienie w Europie. Przewodniczący wzywają Federację Rosyjską do natychmiastowego i bezwarunkowego zaprzestania wszelkich działań wojennych, do natychmiastowego i całkowitego wycofania wszystkich sił wojskowych z całego terytorium Ukrainy oraz do natychmiastowego wykonania postanowienia o zastosowaniu środków tymczasowych wydanego przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości. Przewodniczący potępiają również bezpośredni udział Białorusi w rosyjskiej agresji i wzywają ją do natychmiastowego zaprzestania udzielania pomocy siłom rosyjskim poprzez umożliwienie im przeprowadzania ataków z jej terytorium. W obliczu tego bezprecedensowego kryzysu i najszybciej rozwijającego się kryzysu uchodźczego od czasów II wojny światowej, przewodniczący podkreślają bezwzględną konieczność przestrzegania prawa międzynarodowego i poszanowania praw człowieka oraz unikania podwójnych standardów, także przy przyjmowaniu środków ograniczających. Jest to konieczne dla zapewnienia spójności i wiarygodności Unii.
3. W świetle natychmiastowej, zjednoczonej i zdecydowanej reakcji Unii Europejskiej, przewodniczący zgadzają się, że nikczemne działania Federacji Rosyjskiej nie osłabiły i nie podzieliły Unii, ale raczej umocniły ją i zjednoczyły w dążeniu do zapewnienia pokoju, bezpieczeństwa, demokracji i wolności w Europie. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują i popierają decyzje podjęte do tej pory przez instytucje europejskie i państwa członkowskie UE w odpowiedzi na agresję militarną Rosji na Ukrainie, w tym pakiety daleko idących środków ograniczających skierowane do osób i sektorów, a także decyzje o wykorzystaniu Europejskiego Funduszu na rzecz Pokoju i o wzmocnieniu zdolności obronnych Ukrainy. W związku z tym przewodniczący wzywają kraje kandydujące do UE do pełnego dostosowania się do wspólnej polityki bezpieczeństwa Unii i powstrzymania się od wszelkich sprzecznych z nią działań. Przewodniczący wzywają instytucje europejskie i państwa członkowskie UE do współpracy z partnerami transatlantyckimi i innymi oraz zintensyfikowania działań przeciwko Federacji Rosyjskiej i Białorusi w przypadku kontynuowania agresji, jak również do wzmocnienia wysiłków na rzecz nawiązania dialogu zmierzającego do zakończenia działań wojennych i tworzenia warunków trwałego pokoju.

4. Zwracając uwagę na rolę parlamentów w wyrażaniu politycznego poparcia dla Ukrainy i potępieniu rosyjskiej agresji, przewodniczący podkreślają znaczenie rezolucji i deklaracji przyjętych przez wiele parlamentów narodowych, Parlament Europejski, Konferencję Międzyparlamentarną WPZiB/WPZiO oraz Zgromadzenie Plenarne COSAC.¹ Zwracają uwagę na apele parlamentów do wszystkich zaangażowanych stron, by dążyły do pokojowego rozwiązania konfliktu w sposób dyplomatyczny, ponieważ dialog polityczny oparty na poszanowaniu wartości demokratycznych stanowi jedyną drogę do trwałego pokoju.
5. Potępiając łamanie przez Rosję międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych, naruszanie przez nią uzgodnionego zawieszenia broni oraz działania podejmowane w celu uniemożliwienia dostarczania pomocy humanitarnej i opuszczania terenów działań militarnych przez uchodźców, Przewodniczący przekazują kondolencje narodowi ukraińskiemu, cywilnym i wojskowym ofiarom agresji oraz ich bliskim. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują solidarność państw członkowskich UE oraz krajów sąsiadujących, w tym Mołdawii, i ich obywateli w przyjmowaniu milionów ukraińskich uchodźców, która pokazuje, że słowa i czyny mają jednakowe znaczenie. W związku z tym przewodniczący są usatysfakcjonowani decyzją Rady UE, która jednogłośnie zatwierdziła wprowadzenie tymczasowej ochrony dla osób uciekających przed wojną na Ukrainie. Przewodniczący zwracają uwagę, że podczas rozwiązywania kryzysu uchodźczego należy uwzględnić zasady solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności.
6. Podczas gdy bezpośrednim celem Unii Europejskiej jest pomoc w zakończeniu działań wojennych, Przewodniczący są również przekonani, że Unia, we współpracy ze swoimi partnerami, musi objąć długoterminowe przewodnictwo w powojennej odbudowie Ukrainy. Przewodniczący wyrażają swoje niezachwiane poparcie dla europejskiej perspektywy Ukrainy i odnotowują wniosek Ukrainy o członkostwo w UE, podkreślając, że tylko naród ukraiński i demokratycznie wybrane władze Ukrainy mają prawo decydować o swoich ramach politycznych i społecznych oraz o swoim podejściu do integracji międzynarodowej. Biorąc pod uwagę słowa przewodniczącego Komisji Europejskiej, że Ukraina jest „jednym z nas i chcemy, by do nas dołączyła”, Przewodniczący wzywają instytucje europejskie do podjęcia starań o szybkie rozpatrzenie wniosku Ukrainy o członkostwo w UE w celu przyznania jej w rozsądnym terminie statusu kraju kandydującego, o ile spełni ona niezbędne warunki. Ponadto przewodniczący zachęcają Komisję Europejską do opracowania planu działań UE w zakresie skutecznego wsparcia Ukrainy w jej europejskiej perspektywie.

Rola parlamentów w polityce sytuacji nadzwyczajnych – budowanie odporności demokratycznych rządów

7. Przewodniczący podkreślają, że parlamenty, jako podstawowe instytucje przedstawicielskie obywateli, są niezastąpionym gwarantem demokratycznego zarządzania sprawami publicznymi, zarówno w normalnych okolicznościach jak i sytuacjach nadzwyczajnych. Pandemia COVID-19, której dalszy przebieg i konsekwencje są na razie niepewne, jest zdaniem przewodniczących dowodem na to, że kryzysy wybuchają często wtedy, gdy najmniej się ich spodziewamy. Uznając, że obecna rosyjska agresja wojskowa na Ukrainie będzie miała głębokie konsekwencje dla bezpieczeństwa, polityki, dyplomacji, gospodarki i społeczeństwa w Europie i na całym świecie, przewodniczący są przekonani, że parlamenty muszą wyciągnąć niezbędne wnioski z doświadczeń ostatnich dwóch lat i wzmocnić swoją gotowość na podobne poważne wyzwania w przyszłości oraz

¹ W związku z tym, na dodatkową propozycję Izby Reprezentantów Malty, przewodniczący również z zadowoleniem przyjmują działania i inicjatywy innych forów międzyparlamentarnych, takich jak Unia Międzyparlamentarna, które wzywają do usprawnienia dyplomacji parlamentarnej w formułowaniu możliwych do wykonania pokojowych rozwiązań sytuacji na Ukrainie.

podejmować wszelkie możliwe działania w celu zapobiegania takim sytuacjom kryzysowym

8. Przewodniczący zgadzają się, że w sytuacjach nadzwyczajnych podstawowe znaczenie mają szybkie decyzje mające na celu ochronę życia i zdrowia ludzkiego, zapobieganie nieodwracalnym stratom materialnym, ochronę żywotnych interesów państwa oraz zapobieganie długotrwałym negatywnym skutkom dla funkcjonowania instytucji publicznych. Przyznając, że władza wykonawcza, ze względu na sposób działania i instrumenty, którymi dysponuje, jest tradycyjnie lepiej przygotowana do podejmowania natychmiastowych działań w sytuacjach nadzwyczajnych, przewodniczący podkreślają, że aktywne zaangażowanie parlamentu w politykę kryzysową ma kluczowe znaczenie nie tylko dla ochrony wartości, praktyk i instytucji demokratycznych, ale także dla zapewnienia skuteczności i wzmocnienia legitymizacji zarządzania kryzysowego. Biorąc pod uwagę fakt, że skutki środków nadzwyczajnych często nie są w pełni przewidywalne i jasne ze względu na ograniczenia czasowe, akcentują oni nieocenioną rolę, jaką odgrywają parlamenty pomagając rządów w formułowaniu najlepszych możliwych odpowiedzi i nadzorując wdrażanie nieprzewidzianych zmian budżetowych, przeznaczonych na rozwiązywanie sytuacji kryzysowych. Przewodniczący zgadzają się, że sytuacja, która wymaga szybkiej reakcji władz, nigdy nie powinna być usprawiedliwieniem dla nieprzejrzystych i nieodpowiedzialnych działań.
9. Przewodniczący są także zgodni, że zdolność i możliwości parlamentów do działania w sytuacjach nadzwyczajnych są sprawdzianem siły i odporności systemu demokratycznego. Przywołując słowa zmarłego przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Davida Sassolego, który w momencie wybuchu pandemii wirusa COVID-19 powiedział, że "demokracji nie można zawiesić w samym środku tak dramatycznego kryzysu" oraz że "w tych trudnych czasach naszym obowiązkiem jest służyć naszym obywatelom", przewodniczący podkreślają rolę parlamentów w zapewnianiu przestrzegania norm i standardów demokratycznych rządów, praw podstawowych i praworządności. W związku z tym przewodniczący z zadowoleniem przyjmują sprawozdanie na temat praworządności z 2021 r. oraz fakt, że Komisja Europejska, opracowując je, zwróciła szczególną uwagę na niezastąpioną rolę parlamentów w nadzorowaniu środków mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się pandemii.¹¹ Z zadowoleniem przyjmują także raport Komisji Rady Europy na rzecz Demokracji przez Prawo (komisja wenecka) na temat środków podjętych w państwach członkowskich UE w wyniku kryzysu COVID-19 i ich wpływu na demokrację, rządy prawa i prawa podstawowe, w którym wyraźnie podkreślono niezastąpioną rolę parlamentów w zarządzaniu sytuacjami nadzwyczajnymi. Przewodniczący są przekonani, że wnioski płynące z obu raportów będą służyły poszerzeniu wiedzy niezbędnej do wzmocnienia odporności parlamentów i ich gotowości na przyszłe sytuacje kryzysowe.
10. Przewodniczący podkreślają, że zapewnienie nieprzerwanego funkcjonowania kluczowych organów publicznych i integralności procesów demokratycznych wymaga, by państwa przygotowały się na sytuacje nadzwyczajne, tworząc odpowiednie ramy prawne i politykę. Biorąc pod uwagę, że w obliczu pandemii wirusa COVID-19 państwa członkowskie zastosowały różne podejścia prawne i instytucjonalne, zgodne z ich rozwiązaniami konstytucyjnymi czy to ogłaszając stan wyjątkowy, przyjmując specjalne systemy kryzysowe, czy zmieniając zwykłe ustawodawstwo. Przewodniczący podkreślają, że podejścia te muszą zawsze być zgodne z podstawowymi postulatami praworządności. Mówcy uważają, że pandemia COVID-19 stanowi dla parlamentów wyjątkową okazję do współpracy z władzą wykonawczą w celu dokonania przeglądu i zmiany istniejących podstaw prawnych i rozwiązań instytucjonalnych dotyczących zarządzania sytuacjami nadzwyczajnymi w sposób, który wzmocni system kontroli i równowagi, zapewni skuteczną ochronę praw podstawowych i umożliwi parlamentom niezakłóconą realizację ich mandatu

¹¹ Węgierskie Zgromadzenie Narodowe wyraża zastrzeżenia co do tego stwierdzenia, ponieważ uważa, że Raport Komisji Europejskiej nt. praworządności nie może być uznawany za powszechnie akceptowany instrument w ramach UE.

konstytucyjnego.

11. Przewodniczący podkreślają, że w sytuacjach nadzwyczajnych, kiedy władza wykonawcza korzysta z nadzwyczajnych uprawnień i czasami otrzymuje wybrane uprawnienia ustawodawcze, nadzór parlamentarny ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiedzialnych i demokratycznych rządów. Przewodniczący uważają, że w takich sytuacjach parlamenty powinny mieć przynajmniej prawo do decydowania, kiedy ogłosić, przedłużyć i zakończyć stan nadzwyczajny, możliwość nadzorowania wykonywania nadzwyczajnych uprawnień przez władzę wykonawczą, a także możliwość skutecznego nadzorowania środków nadzwyczajnych o daleko idących skutkach finansowych i ograniczających prawa podstawowe. Przewodniczący podkreślają, że ze względu na szczególny charakter sytuacji nadzwyczajnych, potrzeba szybkiego podejmowania decyzji nie powinna być nadużywana do nieuzasadnionego i nieproporcjonalnego wzmocnienia władzy wykonawczej kosztem parlamentów, ponieważ byłoby to sprzeczne z zasadą podziału władzy.
12. Przewodniczący są świadomi, że w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak pandemia COVID-19, wymagane są działania nadzwyczajne. Muszą one być tymczasowe, proporcjonalne i ograniczone do zakresu niezbędnego dla ochrony ludności. Jednocześnie, nawet w sytuacjach nadzwyczajnych, działania władz krajowych muszą zawsze opierać się na ustalonych standardach i zasadach legalności, konieczności, proporcjonalności i niedyskryminowania restrykcyjnych interwencji w prawa podstawowe, dlatego też Przewodniczący podkreślają znaczenie pełnego wdrożenia funkcji ustawodawczych i nadzorczych parlamentów, mających na celu ustalenie, czy nadzwyczajne środki władzy wykonawczej są zgodne ze zobowiązaniami państwa w zakresie praw człowieka. Biorąc pod uwagę czynnik presji czasu w sytuacjach nadzwyczajnych, przewodniczący zwracają uwagę, że polityczna kontrola parlamentarna może być w praktyce nawet bardziej skuteczna niż ochrona sądowa, ponieważ może przynieść natychmiastowe efekty w zakresie naprawy środków naruszających prawa człowieka.
13. Przewodniczący podkreślają, że warunkiem skuteczności polityki kryzysowej jest zaufanie społeczeństwa do działań władz. Nieprzerwane pełnienie przez parlamenty funkcji przedstawicielskiej gwarantuje, że przyjęte środki i polityki oraz przyznane fundusze publiczne odzwierciedlają rzeczywiste potrzeby całej ludności. Przewodniczący podkreślają zatem, że skuteczne przywództwo w sytuacjach nadzwyczajnych wymaga dialogu z jak najszerszą grupą zainteresowanych stron, przy czym parlamenty pozostają głównym forum debaty. Mówcy wyrazili uznanie dla pracy licznych parlamentów, które w znacznym stopniu przyczyniły się do ulepszenia różnych środków rządowych zaproponowanych w czasie pandemii COVID-19, w szczególności tych mających na celu zapobieganie poważnym skutkom gospodarczym i społecznym, zwłaszcza jeśli chodzi o zapewnienie, że środki te dotrą do najbardziej wrażliwych grup ludności.
14. Rzeczywista zdolność operacyjna parlamentów jest podstawowym warunkiem wstępnym wykonywania ich funkcji konstytucyjnych. Mimo że pandemia COVID-19 zastała większość parlamentów nieprzygotowanych, przewodniczący z zadowoleniem przyjmują fakt, że parlamenty w Europie wykazały się ogromnym zaangażowaniem i innowacyjnością w dostosowywaniu swojej pracy, co pozwoliło im kontynuować pracę nawet w wyjątkowych okolicznościach. Przewodniczący podkreślają, że dzięki cyfryzacji działalności parlamentarnej, różnym dostosowaniom posiedzeń parlamentarnych i procedur decyzyjnych oraz tworzeniu specjalnych stanowisk pracy parlamenty w sposób nieoceniony przyczyniły się do bardziej przejrzystego, integracyjnego i demokratycznego zarządzania kryzysem pandemicznym, opracowując nowe mechanizmy udziału społeczeństwa w procedurach parlamentarnych i podejmując inne podobne działania. Przewodniczący odnotowują również postępy w stosowaniu technologii cyfrowych we współpracy międzyparlamentarnej i z zadowoleniem przyjmują trwające wspólne prace nad znalezieniem najbezpieczniejszych sposobów organizowania wideokonferencji, które jednak nie mogą zastąpić korzyści płynących z osobistych spotkań w ramach dyplomacji

parlamentarnej. W trosce o lepsze przygotowanie na podobne sytuacje w przyszłości, przewodniczący uważają, że parlamenty powinny nadal dzielić się dobrymi praktykami i doświadczeniami z pracy podczas pandemii oraz wyciągać wnioski z wzajemnych sukcesów i porażek w sytuacjach kryzysowych. Przewodniczący wyraźnie podkreślają, że wzmocnienie odporności parlamentów zwiększa jednocześnie ogólną odporność na przyszłe kryzysy.

Unia Europejska jako gwarant stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu w regionie (i poza nim)

15. Przewodniczący zauważają, że wojna Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie jest momentem ostrażającym, że pokój i bezpieczeństwo na kontynencie europejskim i w Unii Europejskiej nie są oczywiste oraz, że kryzys prowadzi do głębokich zmian w europejskiej strukturze bezpieczeństwa, co wymaga od Unii reakcji i szybkiego dostosowania. Niesprowokowane użycie siły przez Rosję w bezpośrednim wschodnim sąsiedztwie Unii potwierdziło ścisłe powiązania między wewnętrznym i zewnętrznym wymiarem bezpieczeństwa UE; dlatego też przewodniczący podkreślają znaczenie przyjęcia Kompas Strategicznego, który odzwierciedla zmieniające się środowisko bezpieczeństwa w Europie i na całym świecie. Przewodniczący są przekonani, że państwa członkowskie muszą wzmocnić współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, w tym z partnerami transatlantyckimi, oraz muszą działać na rzecz silnej i wzmocnionej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a Unia Europejska musi uzupełnić swoją miękką siłę w działaniach zewnętrznych poprzez wzmocnienie swoich zdolności w zakresie twardej siły, w tym w zakresie wojskowych i cywilnych zdolności zarządzania kryzysowego oraz zwiększenia wydatków. Przewodniczący podkreślają, że bezpieczeństwu, stabilności i demokracji w Unii i w regionie zagraża także obca propaganda i dezinformacja, i wzywają instytucje europejskie do zwiększenia wysiłków na rzecz wzmocnienia i skoordynowania walki z dezinformacją, ponieważ wiarygodne i niezależne informacje oraz media są kluczowymi siłami napędowymi demokracji. Świadomi nieporównywalnych wyzwań, jakie niosą ze sobą globalne konsekwencje pandemii wirusa COVID-19 oraz rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainie, mówcy podkreślili potrzebę wzmocnienia strategicznej autonomii Unii Europejskiej we wszystkich kluczowych obszarach, co pozwoli jej skutecznie i efektywnie reagować na wyzwania, w razie potrzeby we współpracy z partnerami, ale niezależnie od stron trzecich.
16. Przewodniczący zgadzają się, że wysiłki na rzecz uczynienia UE jeszcze bardziej ambitną w jej sąsiedztwie są dziś ważniejsze niż kiedykolwiek. Opierając się na podstawowych wartościach, takich jak demokracja, poszanowanie praw człowieka, praworządność i wzajemne zaufanie, Unia w swojej ponad siedemdziesięcioletniej historii stworzyła obszar bezprecedensowej wolności, bezpieczeństwa i dobrobytu. Przewodniczący uważają zatem, że Unia Europejska musi dalej wzmocniać swoją rolę w sąsiedztwie i w całym regionie, przy czym silne i solidarne wsparcie ze strony instytucji europejskich i państw członkowskich dla krajów aspirujących do członkostwa w Unii jest ważniejsze niż kiedykolwiek, a polityka rozszerzenia UE jest kluczową polityką działań promującą pokój, stabilność i dobrobyt na kontynencie europejskim.
17. Biorąc pod uwagę fakt, że rozszerzenie UE o Bałkany Zachodnie leży w interesie geostrategicznym, politycznym, bezpieczeństwa i gospodarczym zarówno tego regionu, jak i UE, a zatem musi być priorytetem w agendzie UE i Bałkanów Zachodnich, przewodniczący wyrażają poparcie dla deklaracji z Brdo przyjętej w październiku 2021 roku, w której Rada Europejska wyraźnie potwierdziła zaangażowanie UE w proces rozszerzenia oparty na wiarygodnych reformach partnerów, sprawiedliwej i rygorystycznej warunkowości oraz zasadzie 'własnych zasług'. Przyjmując z zadowoleniem dyskusję na temat wiarygodnej perspektywy przystąpienia do Unii Europejskiej państw we wschodnim sąsiedztwie, przewodniczący podkreślają potrzebę uwzględnienia postępów w zakresie reform poczynionych przez partnerów z Bałkanów Zachodnich w ostatnich latach w ramach procesu akcesyjnego do UE, zgodnie z pakietem rozszerzeniowym Komisji Europejskiej

przedstawionym w październiku 2021 roku. Przewodniczący są przekonani, że postępy poczynione przez kandydatów i potencjalnych kandydatów muszą znaleźć odzwierciedlenie w ich faktycznych postępach na drodze do członkostwa w UE. Dlatego też apelują do instytucji europejskich i szefów państw UE o podjęcie działań na rzecz opracowania jasnego harmonogramu przyznawania członkostwa w UE partnerom z Bałkanów Zachodnich, z uwzględnieniem postępów we wdrażaniu kluczowych reform i spełnianiu niezbędnych warunków. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują zobowiązanie parlamentów narodowych i Parlamentu Europejskiego do utrzymywania stałego dialogu z parlamentami państw Bałkanów Zachodnich, ponieważ stanowi on także dodatkowe wsparcie polityczne dla procesu rozszerzenia UE.

18. Przewodniczący podkreślają, że przyspieszenie procesów integracyjnych i polityki rozszerzenia UE na Bałkany Zachodnie, w oparciu o transformację i większe zaangażowanie partnerów z Bałkanów Zachodnich w przestrzeganie wartości i zasad UE, jest szczególnie istotne w świetle obecnego kryzysu ukraińskiego i zapobiegania wpływom podmiotów trzecich w tym regionie. Ugruntowanie pozycji UE jako głównego gracza i partnera na Bałkanach Zachodnich ma kluczowe znaczenie dla stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu samego regionu, jak i całej Unii Europejskiej. W związku z niepokojącą sytuacją w zakresie bezpieczeństwa i zagrożoną stabilnością regionu, Przewodniczący podkreślają znaczenie zwiększenia współpracy z partnerami z Bałkanów Zachodnich w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz ich szybkich postępów w pełnej koordynacji stanowisk i działań z polityką zagraniczną UE. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują zobowiązanie pięciu partnerów z Bałkanów Zachodnich do pełnego dostosowania się do unijnych sankcji wobec Federacji Rosyjskiej. Przewodniczący zwracają również uwagę, że stabilność regionu zależy od wzmocnienia jego pozycji gospodarczej i dlatego z zadowoleniem przyjmują ustanowienie Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), który przyczyni się do realizacji kluczowych priorytetów planu gospodarczego i inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich. Przewodniczący akcentują potrzebę zwrócenia większej uwagi na ludzi młodych, zwłaszcza poprzez promowanie w ramach istniejących instrumentów większych możliwości zatrudnienia i wysokiej jakości miejsc pracy, które będą motywować ich do życia i pracy w regionie, a tym samym pozwolą uniknąć zjawiska 'drenażu mózgow'.
19. Przewodniczący zgadzają się, że w świetle zmieniającego się kontekstu geopolitycznego bardziej ambitne działania UE, zarówno na wschód, jak i na południe od jej granic, mają kluczowe znaczenie dla zagwarantowania bezpieczeństwa, stabilności i pokoju na kontynencie europejskim. Podkreślając osiągnięcia Partnerstwa Wschodniego jako wschodniego wymiaru europejskiej polityki sąsiedztwa, z zadowoleniem przyjęli oni nowy program współpracy UE z krajami partnerskimi, zatytułowany „Odbudowa, odporność i reforma: priorytety Partnerstwa Wschodniego po 2020 roku”, zatwierdzony na szczycie Partnerstwa Wschodniego w grudniu 2021 roku. Partnerstwo Wschodnie musi pozostać priorytetem, a UE musi wywiązywać się ze swoich zobowiązań wobec krajów partnerskich. W świetle kryzysu ukraińskiego przewodniczący wyrażają swoje niezachwiane poparcie dla suwerenności, niepodległości i integralności terytorialnej wszystkich krajów Partnerstwa Wschodniego i z zadowoleniem przyjmują decyzje krajów partnerskich dotyczące ich własnej perspektywy europejskiej – także wnioski o członkostwo w UE złożone przez Mołdawię i Gruzję - oraz ich wysiłki na rzecz pogłębienia i wzmocnienia stosunków z UE. Jak każde inne państwo, tylko one mogą decydować o swojej przyszłości, kierunkach polityki zagranicznej i partnerstwach międzynarodowych. Przewodniczący zgadzają się, że stosunki UE z krajami Partnerstwa Wschodniego i współpraca między nimi muszą opierać się na podejściu dostosowanym do potrzeb i zachętach dla krajów, które odniosły największe sukcesy we wdrażaniu reform, w celu zbudowania silnego i prężnego sąsiedztwa wschodniego.
20. Przewodniczący są przekonani, że rosyjska agresja na Ukrainie może silnie wpłynąć na i tak już napięte stosunki między Unią Europejską a Federacją Rosyjską i Białorusią. Przewodniczący popierają decyzję Unii Europejskiej, Islandii i Norwegii o zawieszeniu

wszelkich aktywności z Federacją Rosyjską i Białorusią w ramach wymiaru północnego ze względu na rażące naruszenie podstawowych zasad leżących u podstaw tej polityki. Tylko demokratyczna Federacja Rosyjska i Białoruś, które wykazują poszanowanie dla rządów prawa i praw człowieka, mogą przyczynić się do stabilności i pokoju na kontynencie europejskim, dlatego też przewodniczący popierają wysiłki instytucji europejskich i państw członkowskich UE na rzecz wzmocnienia kontaktów ze społeczeństwem obywatelskim i siłami demokratycznymi w obu krajach w celu promowania wolności, standardów i wartości demokratycznych.

21. Przewodniczący są przekonani, że silna europejska polityka sąsiedztwa w południowym sąsiedztwie UE ma kluczowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom związanym z zarządzaniem, bezpieczeństwem, gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem w regionie Morza Śródziemnego, w tym w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie. Wyzwaniom tym można sprostać jedynie dzięki ściślej współpracy regionalnej, dlatego też przewodniczący z zadowoleniem przyjmują Nową agendę dla regionu Morza Śródziemnego, gdyż w znacznym stopniu przyczynia się ona do wykorzystania niewykorzystanego potencjału współpracy oraz promowania długoterminowej odbudowy i zrównoważonego rozwoju w regionie. Przewodniczący wzywają do ożywienia działalności Zgromadzenia Parlamentarnego Unii dla Śródziemnomorza, mając świadomość, że dialog międzyparlamentarny może w znacznym stopniu przyczynić się do budowania instytucji demokratycznych. Jednocześnie przewodniczący kładą nacisk na znaczenie współpracy ze wszystkimi partnerami afrykańskimi, z zadowoleniem przyjmując wspólną wizję odnowionego partnerstwa uzgodnioną na niedawnym 6 szczycie UE-Unia Afrykańska.
22. Jeśli chodzi o region śródziemnomorski, przewodniczący podkreślają również znaczenie stosunków Europy z Turcją, krajem kandydującym i kluczowym partnerem. Zwracają uwagę, że oparte na współpracy i obopólnych korzyściach stosunki z Turcją mają znaczenie strategiczne, ponieważ mogą one znacząco przyczynić się do zapewnienia stabilności we wschodnim regionie Morza Śródziemnego i wzmocnienia odporności sąsiedztwa UE w tym regionie. Przewodniczący wyrażają potrzebę Unii stopniowego, proporcjonalnego i odwracalnego zacieśniania współpracy z Turcją w różnych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, z zastrzeżeniem wcześniejszego określenia w konkluzjach Rady Europejskiej warunków, o ile utrzyma się deeskalacja sytuacji we wschodnim regionie Morza Śródziemnego, a Turcja wykaże się zaangażowaniem w poszanowanie prawa międzynarodowego, rządów prawa, praw człowieka oraz zaangażowaniem w stosunki dobrosąsiedzkie i przestrzeganie obowiązujących umów. Przewodniczący przyznają, że Turcja podjęła istotne wysiłki, przyjmując prawie 4 mln uchodźców i migrantów, oraz potwierdzają, że UE nadal wspiera Turcję w tych wysiłkach i wypełnia swoje zobowiązania. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują również ratyfikację Porozumienia klimatycznego z Paryża przez Turcję oraz jej zobowiązanie do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2053 roku.

IPEX (Międzyparlamentarna Wymiana Informacji o UE)

23. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują konkluzje w sprawie IPEX przyjęte na posiedzeniu Sekretarzy Generalnych Parlamentów Unii Europejskiej w Lublanie w dniu 24 stycznia 2022 r.
24. Przewodniczący dziękują niemieckiemu Bundestagowi i Bundesratowi za ich pracę w roku, w którym przewodniczyli Radzie IPEX, w szczególności za ich wysiłki na rzecz uruchomienia nowej wersji strony internetowej IPEX, zapewnienia realizacji kroczącego programu prac (2021-2023) oraz pogłębienia wymiany między IPEX a środowiskiem naukowym.

25. Przewodniczący pragną również podziękować ustępującemu niemieckiemu przewodnictwu Rady IPEX za organizację dorocznego spotkania korespondentów IPEX, belgijskiemu Senatowi za stałą gotowość do formalnego zatrudnienia urzędnika ds. informacji IPEX oraz Parlamentowi Europejskiemu za zapewnienie środków finansowych i zasobów ludzkich do stworzenia nowej strony internetowej.
26. Przewodniczący z satysfakcją odnotowują uruchomienie nowej strony internetowej IPEX i z zadowoleniem przyjmują jej nowe sekcje, w szczególności sekcję dotyczącą Sieci Wspierania Demokracji, zachęcając tym samym korespondentów IPEX do zamieszczania na tej platformie aktualnych i wiarygodnych informacji.
27. Przewodniczący zachęcają korespondentów IPEX do przesyłania do systemu IPEX wszystkich rezolucji, które parlamenty UE przyjęły w związku z wojną na Ukrainie, oraz sugerują Zarządowi zbadanie możliwości umieszczenia tych dokumentów na nowej stronie internetowej IPEX.
28. Przewodniczący oczekują na analizę użytkowników systemu IPEX i wzywają parlamenty UE do rozważenia możliwości zorganizowania trzeciej konferencji użytkowników systemu IPEX.
29. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują inicjatywę niemieckiego przewodnictwa w sprawie ustanowienia nowego nieformalnego formatu dyskusji w ramach sieci ("IPEX Now") i zachęcają przyszłych przewodniczących Rady IPEX do dalszego korzystania z formatów cyfrowych.
30. Przewodniczący wzywają słoweńskie przewodnictwo w Radzie IPEX do kontynuowania wdrażania krocącego programu prac (2021-2023), dalszego rozwoju nowej strony internetowej oraz rozpoczęcia procesu rewizji obecnych Wytycznych IPEX, przyjętych w Rzymie w marcu 2015 r., ze szczególnym uwzględnieniem zmian wynikających z nowej strony internetowej.